

Svar på remiss

Utfärdat 2024-11-15

Diarienummer SBF-2024-1165

Handläggare

Kajsa Högenå

Telefon: 031 - 368 26 88

E-post: kajsa.hogena@stadsbyggnad.goteborg.se

Göteborgs Stads svar på remiss Strategisk plan för kollektivtrafik på jämlika villkor - En del av trafikförsörjningsprogrammet

Ärendet

Rubricerad remiss är sänd från Västra Götalandsregionen till Göteborgsregionen (GR). GR har i sin tur begärt in inspel från kommunerna senast 23 december. Stadsbyggnadsnämnden har fått remissen för direkt besvarande till GR.

Denna bilaga är stadsbyggnadsförvaltningens yttrande över remissen. Synpunkter har inhämtats från socialförvaltningarna, exploateringsförvaltningen och stadsledningskontoret.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Göteborgs Stad poängterar att svarstiden för remissen var alldeles för kort. Den korta svarstiden har inte erbjudit möjlighet att till fullo gå igenom materialet eller inhämta synpunkter internt inom staden på ett sätt som hade varit önskvärt.

Göteborgs Stad ställer sig positiva till förslaget till Strategisk plan för kollektivtrafik för jämlika villkor. Förslaget har en tydlig struktur och upplevs framtaget utifrån ett gediget underlag. Överlag är det primärt kompletteringar och förtydliganden som efterfrågas.

Göteborgs Stads synpunkter har sammanställts nedan utifrån de frågor som ställdes i remissbrevet.

Hur ser ni på planens möjligheter att bidra till trafikförsörjningsprogrammets mål om att kollektivtrafiken ska bidra till jämlika förutsättningar?

Stadens ser möjligheterna som goda att bidra till mer jämlika förutsättningar. Kopplingen mellan trafikförsörjningsprogrammet och den strategiska planen är tydliga och både åtgärdsområden och prioriterade insatserna bedöms som rimliga. Dock bedöms möjligheterna begränsas utav att det i trafikförsörjningsprogrammet framhålls att det är ekonomisk återhållsamhet som är aktuellt för programperioden. Exempelvis är det en risk att trafikförsörjningsprogrammets prioritering av arbets- och studieresor kommer att negativt påverka de grupper som behöver nyttja kollektivtrafiken för till exempel andra syften eller utanför pendlingsstider.

Upplever ni att det som beskrivs kring grupper och individers förutsättningar att ta del av kollektivtrafiken på jämlika villkor stämmer överens med era erfarenheter?

Ja, till stor del. Men som lyfts ovan är utbudet och trafikeringen en viktig del i förutsättningen för olika grupper att ta del av kollektivtrafiken, denna aspekt behöver

utvecklas i planen. Det är även otydligt vad är syftet med sammanfattningen på sida sju gällande vilka utmaningar olika grupper upplever. Till exempel nämns inte personer med funktionsnedsättningar kopplat till risken för trakasserier eller hatbrott. Avsnittet behöver förtydligas så att syftet framgår.

Personer med psykisk ohälsa och drogproblematik är en grupp som ofta rör sig vid och på kollektivtrafiken. Gruppen nämns inte i den strategiska planen, men behöver synliggöras för att inte trängas bort. Närvaron av personer med psykisk ohälsa eller drogproblematik kan upplevas bidra till en otrygghet för andra. Samtidigt är gruppen i sig utsatt och behöver uppleva att kollektivtrafiken och områden kopplade till kollektivtrafiken är tillgängliga och trygga. Det är därför viktigt att till exempel åtgärden kring ökad kompetens innefattar även dessa grupper.

Är någon/några av de prioriterade insatserna som ni anser är särskilt angelägna att arbeta med?

Ser särskilt positivt på utvecklingen och breddningen av sociala analyser. Göteborgs Stad vill här poängtera vikten av att samtliga samhällsgrupper ingår i analyserna och beaktas där det är relevanta, samt att berörda parter involveras i analyserna. Vid analys av planering av kollektivtrafik har till exempel kommunerna god lokalkännedom och kompletterande perspektiv som behöver beaktas.

Att hela resan, och dess många delar som ingår, fungerar är en grundförutsättning för en jämlik kollektivtrafik. Positivt att behovet lyfts av ökad samverkan kring tillgänglighet vid hållplatser och bytespunkter, samt vägen till och från.

Ökad delaktighet är stor och viktigt arbete. Att utveckla möjligheten till ökad delaktighet är även ett viktigt underlag till flera andra insatser, till exempel med arbetet med utformning av störningsinformation och bytespunkter, för att säkerställa kompetens om prioriterade grupper och deras behov samt för underlag till de sociala analyserna.

Trygghet blir en allt viktigare fråga för en fungerande och jämlik kollektivtrafik. Samverkan mellan Västtrafik, kommuner och andra aktörer pågår redan, men Göteborgs Stad delar bilden att behöver systematiseras och utvecklas ytterligare, både i planeringsskede och i befintliga miljöer.

Är det något som bör förtydligas/saknas?

Göteborg Stad vill poängtera vikten av att det socioekonomiskt perspektiv hanteras tydligare i planen. Socioekonomi nämns i inledning, men saknas sedan i åtgärder och insatser. Särskilt viktigt är att det framgår att perspektivet behöver ingå i arbetet med sociala analyser, men även i utvecklingsarbetet kring delaktighet och att säkerställa kompetens om prioriterade grupper kopplat till hela resan. Det bör även belysas att det finns grupper som inte har råd och därför helt saknar tillgång till kollektivtrafiken, där unga påverkas extra mycket. Det gör det också svårare för dem att vara delaktiga i samhället, vilket ytterst är en demokratifråga.

I remissen för trafikförsörjningsprogrammet framgår att dokumentet är styrande för så väl VGR, som Västtrafik och Förvaltningen för fastighet, stöd och service. Det är mer oklart för vilka den strategiska planen är styrande, det behöver förtydligas. Det anges att Västtrafik har huvudansvaret för att omsätta målen till handling och att detta görs genom framtagandet av en intern handlingsplan. Det vore olyckligt ifall till exempel inte arbetet

med sociala analyser, ökad delaktighet och att säkerställa kompetens om utsatta grupper även berör VGR:s arbete.

Det står ytterst lite beskrivet om uppföljning, endast att det sker i samband med uppföljningen av trafikförsörjningsprogrammet. Om det finns mer information om på vilket sätt eller vilken part som ansvarar för uppföljningen så bör det framgå.

I bakgrunden till den strategiska planen beskrivs ett flertal samhällsgrupper som identifierats som särskilt prioriterade i arbetet med jämlik kollektivtrafik. Här beskrivs även vikten av att ha ett intersektionellt perspektiv. Det är positivt, men i de olika åtgärdsområdena och prioriterade insatserna upplevs det vara ett stort fokus på jämställdhet, barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Det är otydligt ifall de övriga grupperna fortsatt ingår i till exempel utvecklingen av de sociala analyserna. Ett särskilt fokus på barn och unga i utveckling av dialog för ökad delaktighet är positivt då den är bristfällig i dagsläget, men det är viktigt att även andra grupper görs delaktiga för att kunna genomföra insatserna på bästa sätt.

De grupper som är beroende av kollektivtrafiken och saknar alternativ behöver belysas och ingå tydligare i den strategiska planen, det kan till exempel vara utifrån ålder, avsaknads av körkort eller ekonomiska förutsättningar. Här ingår även de som bor på öar och kollektivtrafiken med båt är enda transportsättet.

Universell utformning och dess koppling till funktionshinderpolitik saknas i den strategiska planen. Är det inarbetat i materialet så bör det framgå under avsnittet om utgångspunkter för den strategiska planen.

Dokumentet har en tydlig struktur, men endast för ett av åtgärdsområdena beskrivs nuläget. Det skulle vara intressant ifall nuläget beskrevs även för de andra områdena, det skulle även göra det tydligare vilka utmaningar som de beskrivna utvecklingsbehoven innebär.

Det upplevas som förvirrande att benämningarna skiljer sig mellan Trafikförsörjningsprogrammet och den strategiska planen. I trafikförsörjningsprogrammet finns målområden med tillhörande prioriterade åtgärder. De prioriterade åtgärderna omformuleras i den strategiska planen till åtgärdsområden med tillhörande prioriterade insatser.

Övriga synpunkter

Dokumentets layout gör att det upplevs som otillgängligt. Med standardinställningar är texten mycket lite, vilket är särskilt olyckligt med tanke på temat för den strategiska planen.